

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ФАКУЛЬТЕТИ**

ҲУҚУҚШУНОСЛИК КАФЕДРАСИ

**СОЛИҚ ҲУҚУҚИ
фани бўйича**

Услубий қўлланма

НАМАНГАН 2013 йил

Ушбу ўқув-услугий қўлланма 5380100-юриспруденция таълим йўналиши бўйича фаннинг намунавий дастури ҳамда фаннинг ишчи дастури асосида тайёрланган. Наманган давлат университетининг ижтимоий-иқтисодий факультети ҳуқуқшунослик кафедрасининг 2013 йил _____ -сон мажлисида (баённома №____) муҳокама этилган ва маъқулланиб, ижтимоий-иқтисодий факультети илмий кенгаши ва университет ўқув-услугий кенгашига тавсия этилган.

Наманган Давлат университетининг ижтимоий-иқтисодий факультети 2013 йил апрелдаги _____-сон мажлисида (баённома №____) муҳокама этилган ва маъқулланган.

Наманган давлат университети ўқув-услугий кенгаши томонидан маъқулланган ва “ZiyoNET” ахборот-таълим тармоғига жойлаштиришга тавсия этилди.

Баённома № _____

Тузувчи:

Қўзибоев Иномжон Рахматович, катта ўқитувчи.

Такризчилар:

Қозихўжаев Ж.. - НамДУ
ҳуқуқшунослик кафедраси катта ўқитувчиси, ю.ф.н.

Акаева М. - НамДУ ҳуқуқшунослик кафедраси
доценти, ю.ф.н.

Ўқув-услугий қўлланма – фандаги аниқ бир мавзунинг мақсади, аҳамияти ва вазифалари; талабаларнинг фан бўйича эгаллаши лозим бўлган билим, кўникма ва малакаларига қўйилган талаблар; назарий, амалий ва мустақил иш машғулотлари ҳажми ва мазмуни; фанни олиб бориш ва ўқитиш бўйича услубий тавсиялар; тақвимий мавзуй режалар; ўқув-услугий адабиётлар; дидактик воситалар рўйхати ва баҳолаш мезонларини қамраб олган, профессор-ўқитувчилар ва талабалар фойдаланиши учун мўлжалланган.

1. Кириш.

Мазкур ўқув-услубий қўлланма талабаларнинг “Солиқ ҳуқуқи” фанидан билимларини шакллантириш бўйича асосий ҳолатлар ва кўрсатмаларни ўзида ифода этган. Қўлланмада ҳуқуқий таълим йўналишида мустақил фан сифатида солиқ ҳуқуқининг назарий асосларини ўрганиш назарда тутилган.

Ўқув-услубий қўлланма – фандаги аниқ бир мавзунинг мақсади, аҳамияти ва вазифалари; талабаларнинг мавзу бўйича эгаллаши лозим бўлган билим, кўникма ва малакаларига қўйилган талаблар; назарий, амалий ва мустақил иш машғулоти ҳажми ва мазмуни; мавзунини олиб бориш ва ўқитиш бўйича услубий тавсиялар; тақвимий мавзунинг режалар; ўқув-услубий адабиётлар; дидактик воситалар рўйхати ва баҳолаш мезонларини қамраб олган.

Ўқув-услубий қўлланма фандаги аниқ бир мавзунинг ёритишда, техника, технологиянинг сўнгги ютуқлари, олий таълим ривожланишининг жаҳон тенденцияси ҳисобга олиниб, республикада жорий этилган узлуксиз таълим тизимининг таълим турлари ўртасидаги узвийлик ва узлуксизликни инобатга олган ҳолда тайёрланди.

2. Фаннинг мақсад ва вазифалари.

Фанни ўқитишдан мақсад – талабаларда солиқ ҳуқуқининг асосий институтлари, солиқ ҳуқуқий муносабатларининг мазмуни ва тузилиши, солиқлар тизими, солиқ ҳуқуқбузарликлари учун юридик жавобгарлик, халқаро солиқ муносабатларининг ҳуқуқий асослари тўғрисидаги тасаввурларнинг пайдо бўлиши, шунингдек ҳуқуқий принциплар асосида солиқ ислохотларини амалга ошириш зарурияти, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа қонунлари доирасида ҳуқуқий шакл ва воситаларни қўллаш, давлат ва солиқ тўловчилар ўртасидаги молиявий муносабатларни тартибга солиш асосий восита сифатидаги солиқларнинг юридик моҳиятини тушуниб олиш, давлат фаолиятининг барча жабҳаларида ислохотларни амалга ошириш жараёнида солиқ ҳуқуқи назарияси ва амалиётига эга бўлган юқори профессионал даражадаги мутахассисларни тайёрлашдир.

Фаннинг вазифаси – солиқларнинг юзага келиши, унинг ривожланиш тарихи ва келажаги тўғрисида умумий билимларни бериш; солиқ қонунчилиги меъёрларини бошқа қонунчилик меъёрлари билан комплекс равишда мустақил таҳлил қилиш ва бир тизимга келтиришни ўргатиш; солиқ ҳуқуқи назариясини чуқур ўрганишни таъминлаш; солиқ тизими моҳиятини ва солиқ солиш соҳасида давлат органлари ваколатларини белгилаш асосларини аниқлаб бериш; давлат органларининг ҳуқуқни қўллаш амалиётида, шунингдек тижорат ва нотижорат юридик шахслари фаолиятида солиқлар тўғрисидаги кўникмаларни пайдо бўлишига қўмаклашиш; солиқ солишнинг назарияси ва амалиёти соҳасидаги замонавий миллий ва ҳорижий илмий ишланмалар билан таништиришдан иборат.

3. Фанни ўзлаштиришга қўйиладиган талаблар.

“Солиқ ҳуқуқи” ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида амалга ошириладиган масалалар доирасида бакалавр:

- солиқ ҳуқуқининг предмети, усули ва вазифалари; давлат иқтисодиётини ислоҳ қилишда солиқларнинг тутган ўрни; солиқ ҳуқуқининг асосий институтлари мазмуни, солиқ ҳуқуқий муносабатларининг тузилиши, халқаро солиқ муносабатларининг хусусиятлари, солиқлар тизими, солиқ ҳуқуқбузарликлари учун юридик жавобгарликни қўллаш тартибини **билиши керак**;

- солиқ қонунчилигига риоя этилиши устидан назоратни амалга оширувчи давлат солиқ хизмати органларининг тизими, тузилиши ва ваколатлари; маълумотларни олиш ва сақлашнинг замонавий технология ва усулларида фойдаланиш, бошланғич назарий ва

норматив ҳужжатлар билан ишлаш, уларни солиқ солиш амалиётида қўллай олиш; ҳуқуқбузарлик ҳолатларини аниқлаш, айбдор шахсларнинг юридик жавобгарлигини белгилаш; ҳуқуқ меъёрини қўллашни талаб этувчи аниқ бир ҳолатларни тўғри юридик таҳлил этиш ва таснифлаш, қўлланилиши лозим бўлган меъёрни тўғри танлаш ва танланган ҳуқуқ меъёри моҳиятини тушунтириш каби **малакаларига эга бўлиши керак**.

- юридик ва жисмоний шахсларга солиқ маслаҳатларини бериш; ҳуқуқий ҳужжатларни: бюджет ва бюджетдан ташқари жамғармаларга мажбурий тўловларни ўтказиш бўйича молия ва солиқ органларининг актлари, қарорлари ва кўрсатмалари, кўрсатилган тўловлар бўйича боқимандаларни ундириш тўғрисида ариза, соҳавий қонунчиликни бузиш фактлари бўйича баённома ва жаримани қўллаш тўғрисида қарор, бошқа бошқарув ҳуқуқий актлари, шартномаларнинг лойиҳалари ва бошқаларни тайёрлаш ва тақдим этиш; аниқ масалалар бўйича қарор қабул қилишда солиқ қонунчилиги меъёрларини излаш ва қўллаш каби **кўникмаларга эга бўлиши керак**;

4. Фаннинг бошқа фанлар билан ўзаро алоқадорлиги.

Ўқув режасида режалаштирилган ихтисослик Давлат ва ҳуқуқ назарияси, молия ҳуқуқи, конституциявий ҳуқуқ, маъмурий ҳуқуқ, фуқаролик ҳуқуқи фанлари билан бевосита боғлиқдир.

Солиқ ҳуқуқи мустақил ҳуқуқ соҳаси бўлиб, унга тааллуқли моддий ҳуқуқ нормалари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Солиқ кодекси, Божхона кодекси, “Давлат солиқ хизмати тўғрисида”ги, “Давлат божхона хизмати тўғрисида”ги, “Банклар ва банк фаолияти тўғрисида”ги, “Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида”ги, “Чет эл инвестициялари тўғрисида”ги қонунлар ва бошқа қонуности ҳужжатларида мустаҳкамланган.

Юқоридаги фанлар билан солиқ ҳуқуқи фанининг узвийлиги тўлиқ таъминланган. Яъни талабалар юқоридаги фанларни ўзлаштирганидан сўнг солиқ ҳуқуқи фани томонидан ишлаб чиқилган усуллар ва услубларни назарий ва амалий жиҳатларини ўзлаштиришга асос бўлади.

5. Фаннинг ҳажми ва мазмуни.

5.1. Фаннинг ҳажми:

№	Машғулот тури	Ажратилган соат	Семестр
1	Назарий	8	7
2	Семинар	24	7
3	Лаборатория	—	—
4	Мустақил иш	4	7
5	Курс иши (лойиҳалаш)	—	—
6	Назоратлар	—	—

5.2. Назарий машғулотлар мавзулари мазмуни ва уларга ажратилган соат:

№	Назарий машғулотлар мавзулари мазмуни	Ажратилган соат
	7 семестр	8
1	Солиқлар моҳияти ва уларнинг давлат ҳаётида тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи предмети, усули ва тизими. Солиқ ҳуқуқи принциплари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг умумий таснифи. Халқаро шартномалар солиқ ҳуқуқининг	2

	манбаси сифатида Солиқ тушунчаси. Солиқнинг юридик белгилари. Солиқларнинг бож, йиғим ва бошқа мажбурий тўловлардан фарқи. Солиқларнинг таснифи. Солиқларнинг функциялари. Солиқ ҳуқуқи тушунчаси, предмети ва усули. Солиқ ҳуқуқи тизими. Ўзбекистон Республикасида солиқ ҳуқуқининг шаклланиши ва ривожланиши. Мамлакат иқтисодиётини эркинлаштириш жараёнларини кенгайтириш ва чуқурлаштиришда солиқ ҳуқуқининг тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи принципларининг тушунчаси ва ҳуқуқий аҳамияти. Солиқ ҳуқуқи принципларини таснифлаш асослари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг тушунчаси, уларнинг аҳамияти ва турлари. Ўзбекистон Республикаси солиқ қонунчилиги: тушунчаси, таркиби ва хусусиятлари. Солиқ қонунчилигини тизимлаштириш. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси: тузилиши ва тизими. Суд қарорлари - солиқ қонунчилигини ривожлантириш манбаси сифатида. Солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида халқаро шартномаларнинг тутган ўрни. Икки ёклама солиққа тортишнинг олдини олиш бўйича шартномалар (конвенциялар). Солиқ ишлари юзасидан маъмурий ёрдам бериш бўйича шартномалар.	
2	Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва объектлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчилари. Солиқ юридик таркибининг элементлари. Солиқ соҳасида назорат ва бошқарув. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва хусусиятлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларининг юзага келиши, ўзгариши ва бекор бўлиши асослари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларининг объектлари: бухгалтерлик ҳисоби; иқтисодий фаолият. Солиқ ва аралаш ҳуқуқий муносабатлар. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчиларининг турлари. Солиқ тўловчилар. Солиқ агентлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларида вакиллар. Банклар солиқ ҳуқуқий муносабатларининг иштирокчиси сифатида. Солиқ ҳуқуқий муносабатларида бошқа шахслар. Солиқ маслаҳатчилари фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш. Солиқ юридик таркиби элементлари тушунчаси ва аҳамияти. Солиқ солиш субъектлари тушунчаси ва турлари. Жисмоний ва юридик шахсларнинг солиқ мақоми. Солиқ солиш объекти ва предмети тушунчаси. Солиқ базаси. Солиқ манбаи. Солиқ солиш базасини ҳисобга олиш усули. Солиқ ставкаси тушунчаси ва уларни ўрнатиш тартиби. Солиқ даври. Солиқ имтиёзлари тушунчаси ва турлари. Солиқларни ҳисоблаш тартиби ва усуллари. Солиқларни тўлаш муддатлари, усуллари ва тартиби. Ўзбекистон Республикаси солиқ органлари тизимининг шаклланиши, ташкил этилиши ва такомиллашуви. Солиқ қонунчилигини ижро этиш устидан солиқ органларининг назорати. Солиқ қонунчилигини бузганлик учун солиқ органлари ва улар мансабдор шахсларининг жавобгарлиги. Солиқ соҳасида Молия вазирлигининг ваколатлари. Молия инспекторларининг ҳуқуқий мақоми. Божхона органларининг ваколатлари. Солиқ органлари ва давлат бюджетдан ташқари жамғармалари. Солиқ тўловчилар ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг мазмуни. Солиқ тўловчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш шакл ва усуллари. Судгача низоларни ҳал қилиш тартиби. Суд амалиёти ва солиқ тўловчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш муаммолари. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун маъмурий жавобгарлик. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун жиноий жавобгарлик.	2
3	Юридик шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи.	2

	Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи Юридик шахсларнинг фойдасидан олинадиган солиқ. Қўшилган қиймат солиғи. Акциз солиғи. Ер қабридан фойдаланганлик учун солиқлар ва махсус тўловлар. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ. Ер солиғи. Юридик шахслар томонидан тўланадиган бошқа солиқлар. Жисмоний шахсларнинг даромадидан олинадиган солиқ. Хорижий жисмоний шахсларга солиқ солишнинг хусусиятлари. Жисмоний шахслар томонидан йиллик даромадларни декларациялаш. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ. Ер солиғи. Жисмоний шахслардан ундириладиган бошқа солиқлар.	
4	Соддалаштирилган солиқ солиш тизимини ҳуқуқий тартибга солиш. Алоҳида субъектларга солиқ солишнинг хусусиятлари Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мазмуни. Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мақсади ва уни қўллаш қоидалари. Солиқ тўловчиларнинг алоҳида гуруҳлари бўйича ягона солиқни ҳуқуқий тартибга солиш. Тўғридан тўғри чет эл хусусий инвестицияси билан боғлиқ бўлган тўловчиларга солиқ солиш. Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва адвокатлик тузилмаларини солиққа тортиш.	1
5	Бюджетдан ташқари, давлат жамғармаларига тўланадиган мажбурий тўловларнинг юридик табиати. Давлат божи ва божхона тўловларини ҳуқуқий тартибга солиш Давлат ижтимоий суғуртасига ягона ижтимоий тўлов, мажбурий ажратмалар ва бадаллар. Меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан ягона ижтимоий тўлов ва фуқароларнинг мажбурий суғурта бадалларини тўловчилар, объекти, имтиёзлар ва уни ўтказиш тартиби. Бошқа мажбурий ажратмаларни ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартибининг хусусиятлари. Бюджетдан ташқари давлат жамғармаларига тўланадиган маблағларнинг келиб тушиши ва сарфланиши устидан назорат. Давлат божи тушунчаси. Божхона тўловлари тушунчаси ва таснифи. Божхона божининг ҳуқуқий табиати. Божхона божларининг таснифи. Товарнинг божхона қиймати тушунчаси ва уни аниқлаш усуллари. Импорт қилинадиган товарлар учун қўшилган қиймат солиғини ҳуқуқий тартибга солиш. Ягона бож тўловини ҳуқуқий тартибга солиш. Божхона йиғимлари. Тариф имтиёзлари ва преференциялари.	1

5.3. Семинар машғулотлари мазмуни:

№	Семинар машғулотлар мавзулари мазмуни	Ажратилган соат
	7 семестр	24
1	Солиқлар моҳияти ва уларнинг давлат ҳаётида тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи предмети, усули ва тизими. Солиқ ҳуқуқи принциплари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг умумий таснифи. Халқаро шартномалар солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида Солиқ тушунчаси. Солиқнинг юридик белгилари. Солиқларнинг бож, йиғим ва бошқа мажбурий тўловлардан фарқи. Солиқларнинг таснифи. Солиқларнинг функциялари. Солиқ ҳуқуқи тушунчаси, предмети ва усули. Солиқ ҳуқуқи тизими. Ўзбекистон Республикасида солиқ ҳуқуқининг	6

	шаклланиши ва ривожланиши. Мамлакат иқтисодиётини эркинлаштириш жараёнларини кенгайтириш ва чуқурлаштиришда солиқ ҳуқуқининг тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи принципларининг тушунчаси ва ҳуқуқий аҳамияти. Солиқ ҳуқуқи принципларини таснифлаш асослари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг тушунчаси, уларнинг аҳамияти ва турлари. Ўзбекистон Республикаси солиқ қонунчилиги: тушунчаси, таркиби ва хусусиятлари. Солиқ қонунчилигини тизимлаштириш. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси: тузилиши ва тизими. Суд қарорлари - солиқ қонунчилигини ривожлантириш манбаси сифатида. Солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида халқаро шартномаларнинг тутган ўрни. Икки ёқлама солиққа тортишнинг олдини олиш бўйича шартномалар (конвенциялар). Солиқ ишлари юзасидан маъмурий ёрдам бериш бўйича шартномалар.	
2	Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва объектлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчилари. Солиқ юридик таркибининг элементлари. Солиқ соҳасида назорат ва бошқарув. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва хусусиятлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларининг юзага келиши, ўзгариши ва бекор бўлиши асослари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларининг объектлари: бухгалтерлик ҳисоби; иқтисодий фаолият. Солиқ ва аралаш ҳуқуқий муносабатлар. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчиларининг турлари. Солиқ тўловчилар. Солиқ агентлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатларида вакиллар. Банklar солиқ ҳуқуқий муносабатларининг иштирокчиси сифатида. Солиқ ҳуқуқий муносабатларида бошқа шахслар. Солиқ маслаҳатчилари фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш. Солиқ юридик таркиби элементлари тушунчаси ва аҳамияти. Солиқ солиш субъектлари тушунчаси ва турлари. Жисмоний ва юридик шахсларнинг солиқ мақоми. Солиқ солиш объекти ва предмети тушунчаси. Солиқ базаси. Солиқ манбаи. Солиқ солиш базасини ҳисобга олиш усули. Солиқ ставкаси тушунчаси ва уларни ўрнатиш тартиби. Солиқ даври. Солиқ имтиёзлари тушунчаси ва турлари. Солиқларни ҳисоблаш тартиби ва усуллари. Солиқларни тўлаш муддатлари, усуллари ва тартиби. Ўзбекистон Республикаси солиқ органлари тизимининг шаклланиши, ташкил этилиши ва такомиллашуви. Солиқ қонунчилигини ижро этиш устидан солиқ органларининг назорати. Солиқ қонунчилигини бузганлик учун солиқ органлари ва улар мансабдор шахсларининг жавобгарлиги. Солиқ соҳасида Молия вазирлигининг ваколатлари. Молия инспекторларининг ҳуқуқий мақоми. Божхона органларининг ваколатлари. Солиқ органлари ва давлат бюджетдан ташқари жамғармалари. Солиқ тўловчилар ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг мазмуни. Солиқ тўловчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш шакл ва усуллари. Судгача низоларни ҳал қилиш тартиби. Суд амалиёти ва солиқ тўловчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш муаммолари. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун маъмурий жавобгарлик. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун жиноий жавобгарлик.	6
3	Юридик шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи. Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи Юридик шахсларнинг фойдасидан олинадиган солиқ. Қўшилган қиймат солиғи. Акциз солиғи. Ер қабридан фойдаланганлик учун солиқлар ва	4

	махсус тўловлар. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ. Ер солиғи. Юридик шахслар томонидан тўланадиган бошқа солиқлар. Жисмоний шахсларнинг даромадидан олинадиган солиқ. Хорижий жисмоний шахсларга солиқ солишнинг хусусиятлари. Жисмоний шахслар томонидан йиллик даромадларни декларациялаш. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ. Ер солиғи. Жисмоний шахслардан ундириладиган бошқа солиқлар.	
4	Соддалаштирилган солиқ солиш тизимини ҳуқуқий тартибга солиш. Алоҳида субъектларга солиқ солишнинг хусусиятлари Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мазмуни. Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мақсади ва уни қўллаш қоидалари. Солиқ тўловчиларнинг алоҳида гуруҳлари бўйича ягона солиқни ҳуқуқий тартибга солиш. Тўғридан тўғри чет эл хусусий инвестицияси билан боғлиқ бўлган тўловчиларга солиқ солиш. Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва адвокатлик тузилмаларини солиққа тортиш.	4
5	Бюджетдан ташқари, давлат жамғармаларига тўланадиган мажбурий тўловларнинг юридик табиати. Давлат бож ва божхона тўловларини ҳуқуқий тартибга солиш Давлат ижтимоий суғуртасига ягона ижтимоий тўлов, мажбурий ажратмалар ва бадаллар. Меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасидан ягона ижтимоий тўлов ва фуқароларнинг мажбурий суғурта бадалларини тўловчилар, объекти, имтиёзлар ва уни ўтказиш тартиби. Бошқа мажбурий ажратмаларни ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тартибининг хусусиятлари. Бюджетдан ташқари давлат жамғармаларига тўланадиган маблағларнинг келиб тушиши ва сарфланиши устидан назорат. Давлат бож тушунчаси. Божхона тўловлари тушунчаси ва таснифи. Божхона божининг ҳуқуқий табиати. Божхона божларининг таснифи. Товарнинг божхона қиймати тушунчаси ва уни аниқлаш усуллари. Импорт қилинадиган товарлар учун қўшилган қиймат солиғини ҳуқуқий тартибга солиш. Ягона бож тўловини ҳуқуқий тартибга солиш. Божхона йиғимлари. Тариф имтиёзлари ва преференциялари.	4

Солиқ ҳуқуқи фанидаги ушбу семинар ишланма семинар машғулотларни ўтказиш талабларининг фан бўйича билимлари ошишига хизмат қилади ва олий ўқув юртларининг 5380100-«юриспруденция» мутахассисликлари учун мўлжалланган. Семинар машғулотларига талаба нафақат маърузада эшитган йўлланмалари бўйича, балки таклиф қилинган адабиётларни атрофлича ўрганиб чиқиш билан тайёргарлик кўради ҳамда билимини мустаҳкамлайди. Семинар машғулотларига жиддий тайёргарлик кўрган талаба жумлаларни тўғри тузишга, фикрини атрофлича баён қилишга, асосли ишончли мулоҳазалар юритишга ўрганади. Семинар машғулотларини ўтиш билан талабанинг нотўғри фикр ва мулоҳазаларини тузатиш имкониятига ҳам эга бўлинади.

Семинар машғулотлари мазмуни.

Семинар ва амалий машғулотларни ўтказиш талабларининг фан бўйича билимлари ошишига хизмат қилади. Семинар машғулотларига талаба нафақат маърузада эшитган йўлланмалари бўйича, балки таклиф қилинган адабиётларни атрофлича ўрганиб чиқиш

билан тайёргарлик кўради ҳамда билимини мустаҳкамлайди. Семинар машғулотларига жиддий тайёргарлик кўрган талаба жумлаларни тўғри тузишга, фикрини атрофлича баён қилишга, асосли ишончли мулоҳазалар юритишга ўрганади. Семинар машғулотларини ўтиш билан талабанинг нотўғри фикр ва мулоҳазаларини тузатиш имкониятига ҳам эга бўламиз.

Семинар машғулотлари режаси ҳар бир мавзу бўйича ўқитувчи томонидан алоҳида тузилади. Режада мавзу учун ажратилган ва ҳал қилиниши лозим бўлган саволлар мажмуаси кўрсатилади. Талаба ҳар бир саволга ёзма тарзда жавоб ёзиши билан бирга ўз мулоҳазалари ва мустақил фикрларини қисқача ёзма баён этиши ҳам мумкин. Масалани муҳокама қилиш давомида талаба музокараларга киришиши, ўзининг фикрларини асослаб бериши мумкин. Бу эса фуқаролик ҳуқуқи фанини чуқур билиш учун имконият яратади.

1-мавзу. Солиқлар моҳияти ва уларнинг давлат ҳаётида тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи предмети, усули ва тизими. Солиқ ҳуқуқи принциплари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг умумий таснифи. Халқаро шартномалар солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида (6 соат)

Режа

1. Солиқ тушунчаси. Солиқнинг юридик белгилари.
2. Солиқ ҳуқуқи тушунчаси, предмети ва усули.
3. Ўзбекистон Республикасида солиқ ҳуқуқининг шаклланиши ва ривожланиши.
4. Солиқ ҳуқуқи принципларининг тушунчаси ва ҳуқуқий аҳамияти.
5. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг тушунчаси, уларнинг аҳамияти ва турлари.
6. Солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида халқаро шартномаларнинг тутган ўрни.

Машғулот жиҳози.

Мавзу бўйича талабалар томонидан мустақил ёзилган конспектлар, тайёрланган рефератлар, мавзга оид услубий кўрсатмалар, тарқатма материаллар, саволлар тўплами, бошқотирмалар, тестлар.

Машғулот ўтиш услуби

Гуруҳни иккита командага бўлиб, ақл чархи усулидан фойдаланиб, улар ўртасида бахс-мунозара асосида ўзаро мусобақа ташкил қилиш ва савол-жавоблар натижаларига кўра ҳар икки командани ва аъзоларини тегишли баҳолаб, уларни рағбатлантириш.

2-мавзу. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва объектлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчилари. Солиқ юридик таркибининг элементлари. Солиқ соҳасида назорат ва бошқарув. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги (6 соат)

Режа:

1. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва хусусиятлари.
2. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчиларининг турлари.
3. Солиқ юридик таркиби элементлари тушунчаси ва аҳамияти.
4. Солиқ қонунчилигини ижро этиш устидан солиқ органларининг назорати.
5. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун маъмурий жавобгарлик.
6. Солиқ ҳуқуқбузарликлари учун жиноий жавобгарлик.

Машғулот жиҳози.

Мавзу юзасидан талабалар томонидан тайёрланган рефератлар, тестлар, назорат саволлари, тарқатма материаллар.

Машғулот ўтиш услуби.

Машғулот бахс-мунозара, давра суҳбати тарзида ташкил қилиб, ақл чархи усулидан фойдаланиб, яъни ўқитувчи ёки бирор-бир талаба томонидан мавзуга доир муаммоли савол ўртага ташланиб унга тегишли ва тўғри жавоб олиш орқали билим бериш билан олиб борилади.

3-мавзу. Юридик шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи. Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи (4 соат)

Режа:

1. Юридик шахсларнинг фойдасидан олинадиган солиқ.
2. Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ.
3. Жисмоний шахсларнинг даромадидан олинадиган солиқ.
4. Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ.

Машғулот жиҳози.

Мавзу юзасидан талабалар томонидан тайёрланган рефератлар, тестлар, назорат саволлари, тарқатма материаллар.

Машғулот ўтиш услуби.

Машғулот бахс-мунозара, давра суҳбати тарзида ташкил қилиб, ақл чархи усулидан фойдаланиб, яъни ўқитувчи ёки бирор-бир талаба томонидан мавзуга доир муаммоли савол ўртага ташланиб унга тегишли ва тўғри жавоб олиш орқали билим бериш билан олиб борилади.

4-мавзу. Соддалаштирилган солиқ солиш тизимини ҳуқуқий тартибга солиш. Алоҳида субъектларга солиқ солишнинг хусусиятлари (4 соат)

Режа:

1. Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мазмуни.
2. Соддалаштирилган солиқ солиш тизимининг мақсади ва уни қўллаш қоидалари.
3. Солиқ тўловчиларнинг алоҳида гуруҳлари бўйича ягона солиқни ҳуқуқий тартибга солиш.
4. Тўғридан тўғри чет эл хусусий инвестицияси билан боғлиқ бўлган тўловчиларга солиқ солиш.

Машғулот жиҳози

Мавзу юзасидан тестлар, таянч иборалар, назорат саволлари, мавзу бўйича талабалар томонидан тайёрланган рефератлар, конспектлар.

Машғулот ўтиш услуби.

Машғулотни талабалардан мавзуга оид тест сўрови ўтказиш орқали олиб борилади. Бунда олдиндан ўқитувчи томонидан тест вариантлари тузилган бўлиб, ҳар бир вариантга ўнтадан тест саволлари киритилган бўлади.

Машғулот бошида гуруҳ уч командага бўлинади. Аншу командаларни ҳар бирига дастлаб биттадан тест вариантлари тарқатилади (биринчи командага 1-вариант, 2-командага 2-вариант, 3-командага 3-вариант) ва тестларни ечиш учун командаларга вақт белгиланади. Командалар ўз қўлларидаги дастлабки вариантларни белгиланган вақт ичида ечиб бўлганларидан сўнг командаларга бошқа вариантлар алмаштириб берилади.

Шу тарзда ҳар бир командага учала вариантни ҳам ечиш имконияти яратилади.

Умумий белгиланган вақт тугагандан сўнг, ўқитувчи командалар томонидан ечилган тестларни йиғиб олиб, маълум бир вақт ичида тестларни командаларни биттадан холис вакили иштирокида текшириб, натижаларини эълон қилади ва ғолиб командани тақдирлайди.

Ўқитувчи тестларни текшираётганда ҳар бир талаба учтадан мавзуга оид тест тузиб топширишлари сўралади. Талабалар томонидан тузилган тестлар қанчалик тўғри ва мантикий тузилганлиги тўғрисида келгуси машғулотда ўқитувчи маълумот беради. Ушбу тузилган тестлар бўйича энг яхши тест тузган талаба тақдирланади.

5-мавзу. Бюджетдан ташқари, давлат жамғармаларига тўланадиган мажбурий тўловларнинг юридик табиати. Давлат божи ва божхона тўловларини ҳуқуқий тартибга солиш (4 соат)

Режа:

1. Давлат ижтимоий суғуртасига ягона ижтимоий тўлов, мажбурий ажратмалар ва бадаллар.
2. Бюджетдан ташқари давлат жамғармаларига тўланадиган маблағларнинг келиб тушиши ва сарфланиши устидан назорат.
3. Давлат божи тушунчаси.
4. Божхона йиғимлари.
5. Тариф имтиёзлари ва преференциялари.

Машғулот жиҳози.

Мантикий схемалар, таркатма материаллар, тестлар, саволлар тўплами, мавзуга оид талабалар томонидан тайёрланган рефератлар ва конспектлар.

Машғулот ўтиш услуби.

Давра суҳбати, баҳс-мунозара, ақл чархи усулидан фойдаланиб ўзаро мулоқот тарзида ҳар бир талабани мавзу режасида берилган савол бўйича мустақил фикрини ва бу фикрга бошқа талабаларни мустақил муносабатларини билишга эришиш ҳамда ўқитувчини барча билдирилган фикрлар ва жавобларга умумий изоҳини бериш орқали билим бериш.

6. Мустақил ишлар мавзулари мазмуни ва уларга ажратилган соатлар:

ТМИни ташкил этишда талабанинг академик ўзлаштириш даражаси ва қобилиятини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиш мумкин:

- фаннинг айрим мавзуларини ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш, ўқув манбалари билан ишлаш;
- амалий, семинар ва лаборатория машғулотларига тайёргарлик кўриб келиш;
- маълум мавзу бўйича реферат тайёрлаш;
- битирув малакавий иши ва магистрлик диссертацияси учун материаллар тўплаш;
- ҳисоб-китоб ва график ишларини бажариш;
- амалиётдаги мавжуд муаммонинг ечимини топиш, тест, мунозарали саволлар ва топшириқлар тайёрлаш;
- илмий мақола, тезислар ва маъруза тайёрлаш;
- амалий мазмундаги ностандарт масалаларни ечиш ва ижодий ишлаш;
- уй вазифаларини бажариш ва бошқалар;

Фан хусусиятидан келиб чиққан ҳолда талабаларга мустақил иш учун бошқа шакллардаги вазифалар ҳам топширилиши мумкин. Талабаларга қайси турдаги топшириқларни бериш лозимлиги кафедра томонидан белгиланади.

Топшириқлар пухта ўйлаб чиқилган ва маълум мақсадга йўналтирилган бўлиб, талабаларнинг аудитория машғулотларида олган билимларини мустаҳкамлаш, чуқурлаштириш, кенгайтириш ва тўлдиришга хизмат қилиши керак.

Мустақил ишлар мавзулари мазмуни ва уларга ажратилган соатлар:

	Мустақил таълим мавзулари	Мустақил таълимга оид топшириш ва тавсиялар	Бажариш муддати	Мустақил таълим ҳажми (соатда)
1	Солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг принциплари.	Рўйхатдаги мавзулардан берилган мавзу бўйича реферат тайёрлаш 15 бет (А-4, 14 шрифт 1,5 интервал)	7-семестр	10 соат
2	Ўзбекистон Республикаси солиқ ҳукуқининг шаклланиши ва ривожланиши.			
3	Мамлакат иқтисодиётини эркинлаштириш жараёнларини чуқурлаштиришда солиқларнинг туган ўрни.			
4	Солиқ ҳукуқий муносабатларида вакиллар.			
5	Солиқ маслаҳатчилари фаолиятини ҳукуқий тартибга солиш.			
6	Солиқларни ҳисоблаб чиқариш тартиби ва усуллари.			

7	Ўзбекистон Республикаси солиқ хизмати органлари тизимини ташкил этиш ва такомиллаштириш.			
8	Солиқ тўловчилар ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг мазмуни.			
9	Солиқ мажбуриятини бажариш			

Талаба танлов асосида илмий мақола ва маъруза тезисларни тайёрлаши ҳам мумкин:
Изоҳ: илмий журналларда чоп этилган иккита мақола 21 соат, 1 та мақола учун 10,5 соат;
Илмий конференция материалларида чоп этилган 2 та мақола 21 соат, 1 таси 10,5 соат.

7. Фаннинг ўқитиш жараёнини ташкил этиш ва ўтказиш бўйича тавсиялар.

Мазкур фанни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, ахборот-коммуникация технологиялари қўлланилиши назарда тутилган:

- маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фанидан маъруза дарсларида замонавий компьютер технологиялари ёрдамида презентацион ва электрон-дидактик технологияларидан;

- фаннинг тегишли мавзуларида ўтказиладиган семинар машғулотларида экспресс-сўровлар, тест сўровлари, ақлий ҳужум, гуруҳли фикрлаш, кичик гуруҳлар билан ишлаш, коллоквиум ўтказиш, ва бошқа интерактив таълим усуллари (ечимлар дарахти, ишбилармон ўйини, дебатлар ва ҳ.к.) қўллаш назарда тутилади.

8. Тақвим мавзуй режа.

№	Мавзу	Ажратилган соат	Таълим шакли	Дарс тури	Фанларро ва фан ичидаги боғлиқлик	Таълим методлари	Таълим воситалари	Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	Мустақил иш топшириқлари	Жой ва Оралик назоратларни қайл этиш	Ўтиш муддати	Ўтилди
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
7-семестр												
1.	Солиқлар моҳияти ва уларнинг давлат ҳаётида тутган ўрни. Солиқ ҳуқуқи предмети, усули ва тизими. Солиқ ҳуқуқи принциплари. Солиқ ҳуқуқи манбаларининг умумий таснифи. Халқаро шартномалар солиқ ҳуқуқининг манбаси сифатида	2-6	Кундузги	Маъруза	Конституциявий ҳуқуқ, фуқаролик ҳуқуқи, мулк ҳуқуқи	Схемалар, тарқатма материаллар, тиестлар, экспресс сўровлар	Слайд, кадоскоп	Раҳбарий адабиётлар, норматив ҳуқуқий ҳужжатлар, кодекслар ва фанга оид дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар	Қўшимча адабиётлардан фойдаланиб мавзу юзасидан консепт ёзиш, савол жавобга тайёрланиш			

2.	Солиқ ҳуқуқий муносабатлари тушунчаси ва объектлари. Солиқ ҳуқуқий муносабатлари иштирокчилари. Солиқ юридик таркибининг элементлари. Солиқ соҳасида назорат ва бошқарув. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги	2-6	Кундузги	Маъруза	фуқаролик ҳуқуқи, мулк ҳуқуқи	Схемалар, таркатма материаллар, тиестлар, экспресс сўровлар	Слайд, кадоскоп	Раҳбарий адабиётлар, норматив ҳуқуқий ҳужжатлар, кодекслар ва фанга оид дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар	Қушимча адабиётлардан фойдаланиб мавзу юзасидан концепт ёзиш, савол жавобга тайёрланиш			
3.	Юридик шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи. Жисмоний шахслар томонидан тўланадиган солиқларнинг ҳуқуқий тавсифи	2-4	Кундузги	Маъруза	фуқаролик ҳуқуқи, мулк ҳуқуқи ва шартнома ҳуқуқи	Схемалар, таркатма материаллар, тиестлар, экспресс сўровлар	Слайд, кадоскоп	Раҳбарий адабиётлар, норматив ҳуқуқий ҳужжатлар, кодекслар ва фанга оид дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар	Қушимча адабиётлардан фойдаланиб мавзу юзасидан концепт ёзиш, савол жавобга тайёрланиш			
4.	Соддалаштирилган солиқ солиш тизимини ҳуқуқий тартибга солиш. Алоҳида субъектларга солиқ солишнинг хусусиятлари	1-4	Кундузги	Маъруза	фуқаролик ҳуқуқи, мулк ҳуқуқи ва шартнома ҳуқуқи	Схемалар, таркатма материаллар, тиестлар, экспресс сўровлар	Слайд, кадоскоп	Раҳбарий адабиётлар, норматив ҳуқуқий ҳужжатлар, кодекслар ва фанга оид дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар	Қушимча адабиётлардан фойдаланиб мавзу юзасидан концепт ёзиш, савол жавобга тайёрланиш			
5.	Бюджетдан ташқари, давлат жамғармаларига тўланадиган мажбурий тўловларнинг юридик табиати. Давлат божи ва божхона тўловларини ҳуқуқий тартибга солиш	1-4	Кундузги	Маъруза	Фуқаролик ҳуқуқи, мулк ҳуқуқи	Схемалар, таркатма материаллар, тиестлар, экспресс сўровлар	Слайд, кадоскоп	Раҳбарий адабиётлар, норматив ҳуқуқий ҳужжатлар, кодекслар ва фанга оид дарсликлар, ўқув услубий қўлланмалар	Қушимча адабиётлардан фойдаланиб мавзу юзасидан концепт ёзиш, савол жавобга тайёрланиш			

9. Дидактик воситалар.

- **жихозлар ва ускуналар, мосламалар:** скайнер, слайдлар
- **видео-аудио ускуналар:**
- **компьютер ва мультимедиа воситалар:** кадоскоп, диопроектор

БАҲОЛАШ МЕЗОНЛАРИ

Талабанинг ўзлаштириш иши 100 баллик тизимда баҳоланади. Фуқаролик ҳуқуқи фани бўйича талабанинг ўзлаштириши. Жорий назоратда 40 балл, Оралик назоратда 30 балл, Якуний назоратда 30 балл билан баҳоланади

Рейтинг ишланмаси

№	Назорат турлари	Сони	Балл	Жами балл
1.	Жорий назорат			
	Амалий машғулотларда оғзаки сўровларга жавоб бериш			20
	Амалий машғулотларда оғзаки сўровларга жавоб бериш			20
2.	Оралик назорат			
	Ўзма савол	4	5	20
	Т.М.И. берилган мавзу бўйича реферат тайёрланади, реферат материаллари ва мавзулари бўйича оғзаки сўров усулида	1	10	10
3.	Якуний назорат			
	Ўзма иш (таянч, тушунча ва ибора)ларга асосланган 3 та савол	1	10	30
	Жами:			100

Солиқ ҳуқуқи фанидан талабалар билимини баҳолаш мезонлари.

Жорий назорат машғулотларида оғзаки сўров шаклида ўтказилади. Амалий машғулотларни тўла мустақил бажарган ва амалда қўллай оладиган талабага 35-40 балл, тўла мустақил бажарган ва амалда қўллаш бўйича етарли тушунчага эга бўлмаган талабага 29-34 балл, тўла бажармаган, бажарилган иш ҳажмига ва сифатига қараб 22-28 балгача берилади.

Биринчи Оралик назорати. Оралик назорати ўзма шаклда (4 та савол асосида) жавоб бериш усулида ўтказилади. Ўзма шаклдаги саволнинг ҳар бири 5 баллик шаклда баҳоланади.

Иккинчи Оралик назорати. Талабанинг мустақил ишига мавзу бўйича реферат тайёрлайди. Берилган мавзу бўйича тайёрланган реферат материаллари оғзаки сўров усулида ўтказилади ва қуйидагича баҳоланади.

- рефератда мавзу тўлиқ очилган, тўғри хулоса чиқарилган ва мавзуси бўйича ижодий фикрларни баён этса – 9-10 балл.

- рефератда мавзу моҳияти очилган, фақат хулосаси бор ва мавзуси бўйича фикрларни баён этса – 7-8 балл.

- рефератда мавзу моҳияти ёритилган, аммо айрим камчиликлари бор ва мавзуси бўйича фикрларини баён этса – 5-6 балл.

Якуний назорат. (Якуний назорат “ўзма иш” усулида ўтказилади)

Якуний назоратда талабага 3 та савол берилади. Талаба шу саволларга ўзма равишда жавоб бериши лозим. Ҳар бир ўзма жавобга 10 балл ажратилади.

- агар савол моҳияти тўла очилган бўлиб мавзу бўйича талабанинг танқидий нуқтаи назаридан баён қилинган бўлса – 9-10 балл.

- саволнинг моҳияти тўла очилган, асосий фактлар тўғри баён қилинган бўлса – 7-8 балл.

- саволга тўғри жавоб берилган лекин айрим камчиликлари бор бўлса – 5-6 балл.

- берилган саволда жавоблар умумий ва камчиликлар кўпроқ бўлса – 3-4 балл берилади.

Глоссарий.

Солиқ — бу жисмоний ва юридик шахслар даромадлари ҳамда мулкларидан маълум (қонунда белгаланган) бир қисмига оммавий ҳокимият молиявий имкониятини таъминлаш мақсадида мажбурийлик, қайтарилмаслик, давлат мажбурловини қўллашлик асосида давлат бюджетига ўтказишнининг бирдан-бир қонуний усули бўлиб, у жазо ёки товон ундириш хусусиятига эга эмасдир.

Солиқ ҳуқуқининг муҳим вазифаси — солиқларни тўлаш жараёнида юзага келувчи ижтимоий муносабат саналмиш солиққа оид ҳуқуқий муносабатларнинг вужудга келиш, ривожланиш жараёнларини кузатиш, унинг умумий қонуниятларини аниқлаш асосида бу муносабатларни тартибга солишга кўмаклашишдан иборат.

Солиқ объекти - солиқ субъектига солиқ тўлаш мажбуриятини пайдо бўлишига сабаб бўлувчи юридик далиллар (ҳаракат, ҳодиса, ҳолат) кўзда тутилади (маҳсулотлар сотилиши, иш ёки хизмат, маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши, мол-мулкни қўлга киритилиши ва ҳоказо).

Солиқ олинадиган база - солиқ предмети саналувчи, даромад ёки бошқа бойликнинг солиққа тортилиши лозим бўлган қисми кўзда тутилади.

Солиқ тўлаш манбалари - солиқ тўлашга асос бўладиган мулккий қийматлар кўзда тутилади. Солиқ тўлаш манбаи бўлиб, олинган даромадлар ва капиталлар ҳисобланади.

Солиқ солиш бирлиги - солиқ базасини миқдорий кўрсаткичларда ифодалаш учун қўлланиладиган солиққа тортиш бирликлари тушунилади.

Солиқ ставкаси - муайян солиқ солиш бирлигига нисбатан белгиланадиган солиқ миқдори кўзда тутилади.

Солиқ тўловчилар — юридик ва жисмоний шахслар солиқ ҳуқуқий муносабатларида иштирок этишлари жараёнида ҳуқуқ субъекти сифатида ҳуқуқлар ва мажбуриятлар мажмуига эга бўлади.

Даромад - агар қонунда бошқача кўрсатилмаган бўлса сотилган маҳсулот, бажарилган иш, кўрсатилган хизматлар учун ҳаражатлар чегириб ташланмагани ҳолдаги келиб тушган пул тушум суммаси англанади.

Акциз солиғи - маҳсулот қийматида қўшиладиган ва истеъмолчилар ҳисобидан тўланадиган эгри солиқлардан бири ҳисобланади.

Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғининг объекти - жисмоний шахснинг календар йил давомида олган даромадлари ҳисобланади. Бу даромадлар пул ёки натура (маҳсулот) шаклида бўлиши мумкин.

Солиқ механизми - бюджет механизми таркибига кириб, солиққа тортиш билан боғлиқ бўлган солиқлар ва бошқа тўловларни (ажратма, йиғимлар) ташкил қилишнинг барча элементларини йиғиндисига тушунилади.

Пропорционал солиқ ставкасида қиймат қандай бўлишидан қатъий назар, ягона ставкада солиқ олинади. Бу ставка ҳамма солиқ тўловчилар учун бир хил бўлишини белгилайди.

Солиқ декларацияси - солиқ тўловчининг муайян давр ичида қўлга киритган даромадлари тўғрисида унинг ўзи берадиган расмий баёноти, бунда шу даромадларга дахлдор имтиёзлар ҳам кўрсатилган бўлади.

Солиқ имтиёзлари - солиқлардан бутунлай ёки қисман озод этиш.

Солиқларнинг назорат вазифаси - солиқлар қайта тақсимлаш жараёнининг актив иштирокчиси сифатида қайта ишлаб чиқаришга, уни рағбатлантириш ёки суръатини пасайиши, капитал маблағини юксалиши ёки камайишига, истеъмол қобилиятининг кенгайиши ёки қисқариши орқали жиддий таъсир этишидир.

Давлатнинг солиқ сиёсати - ички ва ташқи иқтисодий ижтимоий ва сиёсий аҳволни эътиборга олган ҳолда солиқ муносабатларини ташкил этиш борасида кўраётган чора ва тадбирлар йиғиндисидан иборатдир.

Фискал сиёсат - ҳукумат харажатлари ва солиқлар билан боғлиқ тартиблаш тизимини акс эттиради.

Ҳукумат харажатлари - давлат институтларини юритиш, ҳамда давлат томонидан харид этиладиган товарлар ва хизматлар сарф-харажатлари тушунилади.

Солиққа тортиш тизими - Қонун чиқарувчи идоралар томонидан белгиланган ва ижрочи идоралар орқали ундириладиган солиқ элементлари, уларни ташкил этиш тамойиллари ва усуллари мажмуига айтилади.

Солиқ элементлари - солиқ объекти, субъекти, манбаи, солиқ ставкаси, тўлов муддатлари, солиқ ҳуқуқи ва меъёрий ҳужжатларидан иборат.

Солиққа тортиш субъекти - қонунга мувофиқ мазкур солиқни тўлаши керак бўлган (жисмоний ёки юридик шахс) солиқ тўловчи.

Солиққа тортиш объекти - солиқ солинадиган даромад, жўнатилган маҳсулот қилинган хизматлар ёки мулкдир. Унга фойда, иш ҳақи, қўшимча қиймат, ер, иморат, транспорт воситаси кабилар киради.

НАЗОРАТ САВОЛЛАРИ.

- 1) Солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг принциплари.
- 2) Ўзбекистон Республикаси солиқ ҳуқуқининг шаклланиши ва ривожланиши.
- 3) Мамлакат иқтисодиётини эркинлаштириш жараёнларини чуқурлаштиришда солиқларнинг тутган ўрни.
- 4) Солиқ ҳуқуқий муносабатларида вакиллар.
- 5) Солиқ маслаҳатчилари фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш.
- 6) Солиқларни ҳисоблаб чиқариш тартиби ва усуллари.
- 7) Ўзбекистон Республикаси солиқ хизмати органлари тизимини ташкил этиш ва такомиллаштириш.
- 8) Солиқ тўловчилар ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг мазмуни.
- 9) Солиқ мажбуриятини бажариш

Солиқ ҳуқуқи фанидан тест саволлари:

1. Солик ставкалари куйида келтирилганлардан қайсилари?
А) Прогрессив, регрессив
В) Пропорционал
С) Регрессив
*D) Ноль ставка
Е) Прогрессив, регрессив
2. Ўзбекистон Республикасида умумдавлат ва маҳаллий солиқлар учун умумий қурилишда неча хил солиқ ставкалари белгиланган?
А) 1.
*B) 2.
C) 3.
D) 4.
E) 5.
3. Маҳаллий ва умумдавлат солиқлар учун умумий қурилишда белгиланган солиқ ставкаларини қурсатинг?
A) Катъий қонун тан олиб *B) Катъий C) Сирғанувчи, эгилувчи
D) Ноль E) Т.Ж..К.
4. Солиқсиз туловларга қуйида келтирилганлардан қайсилари жавоб бўлади?
*A) Божхона божлари, божлари, лицензия йигими
B) Экология солиғи, қозинода ютук олганлиги учун йигим
C) Акциз солиғи, К,К,С., ер солиғи, ер солиғи, сув ресурслардан фойдаланган учун солиқ
D) Мол-мулк солиғи, реклама солиғи, инфраструктура солиғи
E) Даромад солиғи, давлат божи, божхона йигимлари
5. Солиқ имтиёзлари узининг хусусиятига қўра қуйидагиларга бўлинади?
* A) Қисман,тулик B) Вактинчалик, доимий C) Даврий узлуқсиз
D) Т.Ж. К. E) Нотугри жавоб йук
6. Юридик шахс учун қуйидагиларни қайси бири тугри?
A) Шахсий имзоси, қорхонаси, мулки ва муҳри
B) Шахсий машинаси, мулки, қорхонаси, баланси
*C) Почта манзили, мулки, муҳри, баланси, алохида ҳисоб-китоб раками

16. Хирож солигини неча хил куриниши бор?
 *A) 3 B) 4 C) 2 D) 5 E) 1
16. Хирож солиги таритибини курсатинг?
 A) Мусихат, Мукаддас B) Мукаддас *C) Мусихат, Мухота, Мухосил
 D) Мусулот, мусихат, мукота, мухосил, мукаддас
 E) Мусулот, мусихат, мукота, мухосил
18. Масихат нима хисобидан олинган?
 *A) Ер солиги B) Хосилдан C) Катъий белгиланган солик
 D) Жон солиги E) Сув солиги
19. Мукота кандай солик?
 * A) Катъий белгиланган солик B) Ер солиги C) Жон солиги
 D) Хосилдан E) Ер солиги
20. Мухосил кандай солк?
 *A) Хосилдан B) Ер солиги C) Жон солиги
21. Солик объекти:
 A) Солик ундирувчилар B) Юридик шахслар C) Солик туловчилар
 *D) Солик солинадиган даромад, мол-мулк ёки иктисодий фаолият тушунилади
 E) Аҳоли, жисмоний шахслар
22. Солик субъекти:
 * A) Солик ундирувчилар ва солик туловчилар тушунилади
 B) Солик солинадиган даромад
 C) Солик солинадиган иш хаки тушунилади
 D) Солик солинадиган мол-мулк тушунилади
 E) Солик солинадиган иктисодий фаолият тушунилади
23. Пайдо булиш манбаига кура соликлар куйидаги турларга булинади:
 A) Тугри B) Эгри C) Юридик шахслардан олинадиган соликлар
 D) Махаллий соликлар *E) Давлат соликлари
24. Тугри соликларга кайси бир солик тури киради?
 *A) Фойда солиги B) Божхона божи C) Давлат пожлинаси
 D) К.К.С. E) Акциз
25. Эгри соликларга кайси бир солик турлари киради?
 A) Даромад солиги B) Ер солиги C) Фойда солиги
 *D) Акциз E) Экология солиги
26. Фойда солигидан йилига неча марта бунак туланади?
 *A) 1 марта B) 12 марта C) 24 марта D) туланмайди
27. К.К.С. ставкасини ким белгилайди?
 A) Олий мажлис *B) Вазирлар махкамаси C) Молия вазирлиги
 D) Д.С.К. E) Махаллий хокимят
28. Акциз солиги ставкасини ким белгилайди?
 A) Олий мажлис *B) Вазирлар махкамаси C) Молия вазирлиги
 D) Д.С.К. E) Махаллий хокимят
29. Акциз солиги асосан кандай товарлардан олинади?
 A) Асосий ишлаб чиқариш воситаларидан *B) Истемол учун муҳим булган товарлардан
 C) Хамма товарлардан
 D) Истемол учун муҳим булмаган товарлардан
30. Акциз солигини бюджетга:
 A) Бевосита ишлаб чиқариш корхоналари тулайди
 *B) Товарни истемол килувчилар тулайди
 C) Товарни ундирган сотувчилар тулайди
 D) Товарни чакана сотувчилар тулайди

Е) Т.Ж.Й.

31. Куйида келтирилган кайси бир товар туридан акциз солиги олинади?

А) Арок ва Ликёр В) Пива С) Усимлик ёғи D) Сигарет

*Е) Хамма жавоб тугри

32. Куйида келтирилган кайси бир товар туридан акциз солиги олинади?

А) Коньяк В) Муйна С) Коракул D) Табiiй чарм

*Е) Хамма жавоб тугри

33. Куйида келтирилган кайси бир товар туридан акциз солиги олинади?

А) Шампан виноси В) Тамаки С) Пахта толаси D) Азот ва газ

*Е) Хамма жавоб тугри

34. Ер солигини ким тулайди?

А) Фукаралар В) Кишлок хужалиги корхоналари

С) Саноат корхоналари D) Савдо ташкилотлари

*Е) Хамма жавоб тугри

35. Ер солиги:

*А) Факт пул билан туланади В) Натурада С) Аралаш шаклда

D) Умуман туланмайди? Е) Пул товар системасида

36. Солик кумитаси қачон ташкил топган?

А) 1991 йил 14 июнда *В) 1991 йил 12 август

С) 1992 йил 9 декабрь D) 1994 йил 10 октябрь

Е) 1997 йил 1 январь

37. Солиқлар ва йигимлар ва бюджетга бошқа туловлар утказиб юборилган ҳар бир кун учун пеня тулайдилар:

* А) 0,2% В) 0,1% С) 0,15% D) 0,17% Е) 0,12%

38. Солиқлар бўйича имтиёзлар ва ставкалар юзасидан узгартиришларни қайси ташкилот қачон амалга оширади?

А) Д.С.К. жорий йил охирида В) Молия вазирлиги жорий охирида

*С) Вазирлар маҳкамаси жорий йил охирида

D) Д.С.К. ва молия вазирлиги Е) Н.Ж.Й.

39. Даромад ёки фойда ортиши билан солиқ ставкаси ҳам ортиб бориши кузда тутилган бўлса бу қайси ҳол:

А) Пропорционал солиқ ставкаси *В) Прогрессив солиқ ставкаси

С) Регрессив солиқ ставкаси D) Ноль даражали ставка

Е) Т.Ж.Й.

40. Солиқ бу:

А) Бюджетга тушадиган мажбурий туловлар

В) Солиқ туловчи билан солиқ олувчи уртасидаги муносабатлар

С) Миллий даромаднинг давлат ихтиёрига олинadиган бир қисми

D) Давлат ва маҳаллий бюджетларнинг ташкил этилишининг асосий воситаси

*Е) Хамма жавоб тугри

41. /Экспортчи корхоналар учун сотишнинг умумий ҳажмида ўзи ишлаб чиқарган товарларнинг эркин алмаштириладиган экспортчи улушига боғлиқ ҳолда даромадларга солиқ солишнинг регрессив шкаласи экспорт улушига қараб қандай тартибда қўлланилади?

А) Сотишнинг умумий ҳажмида 30% ва ундан ортиқ қисм бўлганда белгиланган ставка 60% гача пасаяди

*В) Сотишнинг умумий ҳажмида 15 дан 30% га қадар бўлганда белгиланган ставка 30% га пасаяди

С) Сотишнинг умумий ҳажмида 40% гача бўлганда белгиланган ставка 60% га пасаяди

D) Сотишнинг умумий ҳажмида 50% гача бўлганда белгиланган ставка 70% га пасаяди

Е) Сотишнинг умумий ҳажмида 60% гача бўлганда белгиланган ставка 100% га солиқдан озод қилинади

41. Фойда солиги бўйича имтиёзлар қандай корхоналарга берилади?

А) Ишчиларнинг умумий сонинг қамиди 75% ни урта мактаб ва ҳунар – техника билим юртлири укувчилари ташкил қилса

В) Чет эл инвестицияси иштирокида ташкил этилган корхоналар

*С) Соғлом авлод жамғармасига қарашли корхоналар

- Д) Тижорат фаолияти билан шугулланувчи корхоналар
Е) Хамма жавоблар тугри

43. Корхоналар жорий туловлар даромад солигини чорагининг суммасини кайси муддатларда тулайдилар?

- А) Хисобот чорагидан кейинги ойнинг 15- санасидан кечикмаган холда
В) Хар ойнинг 15- санасидан кечикмаган холда
*С) Олтидан бири микдорида тенг улушларда хар ойнинг 10 чи ва 25 санасидан кечикмаган холда
Д) Хар ойнинг 20 чи санасидан кечикмаган холда
Е) Хар ойнинг 5 чи санасидан кечикмаган холда

44. Корхона ва ташкилотлар томонидан солик ва туловларнинг кечиктирилган хар бир кун учун хисобланадиган устама неча фоизни ташкил килади?

- А) 0,1% В) 0,2% С) 0,15% *Д) 0,07% Е) 0,5%

45. Жисмоний шахслар томонидан дивидентлар курунишида олинган ва юридик шахснинг устав сармоясига йуналтирилган даромадлар соликка тортиладими?

- А) Тортилади *В) Тортилмайди С) 15% микдорида
Д) 16% микдорида Е) 18% микдорида

46. Молиявий жазо чоралари ва пеня (устама) суммалари жами аромаддан чегириб ташланадими?

- А) Чегириб ташланади * В) Чегириб ташланмайди
С) Молиявий жазо чоралари 50% га чегирилган холда
Д) Пеня (устама) суммалари тулалигича
Е) Фаолият турлари билан лицензиясиз шугулланганлик учун туланадиган молиявий жазо чоралари

47. Корхоналар даромад (фойда) солигини хисоблашда жами даромадда кайси чегирмалар амалга оширилади?

- А) Кушилган киймат солиги ва акциз солиги
В) Ижара хакки лизинг тулови
С) Асосий воситаларни таъмирлаш харажатлари
Д) Конун хужжатларига мувофик нормалар буйича хизмат сафари харажатлари суммалари * Е)
Хамма жавоб тугри

48. Савдо ташкилотлари ялпи даромад соликлари нимага асосан белгиланади?

- А) Ташкилотнинг даромадларининг даражасига асосан
*В) Ташкилотнинг фойдасининг даражасига асосан
С) Ташкилотнинг ялпи даромадига асосан
Д) Ташкилотнинг толвар айланмасига асосан
Е) Хамма жавоб тугри

49. Савдо ташкилоти ялпи даромади кандай топилади?

- * А) $ЯД \text{ к } СТ + СОТ$ В) $ЯД \text{ к } СТ - СОТ$ С) $ЯД \text{ к } СОТ + СТ$
Д) $ЯД \text{ к } СОТ - СТ$ Е) $ЯД \text{ к } СТ * СОТ$

50. Савдо ташкилотлари товар айланмаси деганда нимани тушунаси?

- А) Муайян даврдаги соф фойда В) М уайян даврдаги умумий даромад
*С) Муайян даврдаги реализация килиниб пулдаги ифодаси
Д) Муайян даврдаги ишлатилган хажмнинг пулдаги ифодаси
Е) Тугри жавоб йук

51. Савдо ташкилотлари ялпи даромадининг даражэаси кандай топилади?

- А) $Д.Дк(ЯД / ТО) * 100\%$ В) $ДД \text{ к } (ЯД * ТО) * 100\%$
С) $ДД \text{ к } (ЯД * ТО) / 100\%$ Д) $ДД \text{ к } (ТО * ЯД) * 100\%$
Е) $ДД \text{ к } (ТО / ЯД) * 100\%$

52. Савдо ва умумий овкатланиш корхоналари ялпи даромад солиги канча микдорда туланади?

- * А) Тошкент шаҳри ва шаҳарларда -20%
В) Кишлоқ жойларда - 17%
С) Бориш кийин булган тоғли жойлар -14%
Д) Жойлашган уридан катий назар 18%
Е) Дармаднинг даражаси 16% дан ошганда 17%

53. Савдо ва умумий овкатланиш корхоналари томонидан ялпи даромад солиги тулаш муддатлари қайси бандда тугри курсатилган?
- * А) Хар ойнинг 15 санасигача В) Хар чоракнинг 15 санасигача
 С) Хисобот чорагидан кейинги ойнинг 15 санасигача
 Д) Хар ойнинг 20 санасигача Е) Хар ойнинг 5 санасигача
54. Савдо ва умумий овкатланиш корхоналари мол- мулк солигини қандай тартибда тулайди?
- * А) Умумий белгиланган тартибда В) 5% га имтиёзли қўлланган ҳолда
 С) Товарлар захираси ҳисобига Д) Солиққа тортилмайди
 Е) Тугри жавоб йук
55. ККС эгри солиқ деб юритилади чунки у :
- *А) Товар қиймати устига устама шаклида қўшилади
 В) Бажарилган иш устига устама шаклида қўшилади
 С) Курсатилган хизмат устига устама шаклида қўшилади
 Д) Махсулот (иш хизматни) сотиб олувчини сотиболган қиймати устига қўшилади
 Е) Юқоридаги жавобларни ҳаммаси тугри
56. ККС қайси бюджет ҳисобига утқизилади
- *А) Давлат бюджетига В) Маҳаллий бюджетга
 С) 65% давлат бюджетига 35% маҳаллий бюджетга
 Д) 65% маҳаллий бюджетга 35% давлат бюджетига
 Е) 50% давлат бюджетига 50% маҳаллий бюджетга
57. ККС ставкасини қим белгилайди?
- А) Ўзбекистон Президенти В) Олий мажлис *С) Вазирлар маҳкамаси
 Д) Давлат солиқ қўмитаси Е) Молия вазирлиги
58. ККС тавқаси қанча?
- А) 18% В) 17% С) 16% Д) 15% *Е) 20%
59. Қандай корхоналар ККС дан озод қилинган?
- А) Қўшма корхоналар В) Транспорт хизмати курсатувчи корхоналар
 С) ҚХ махсулотларини сотувчи корхоналар
 Д) Дафн бюрolari ва қабристоннинг маросим хизматлари
 Е) Барча жавоблар нотугри
60. ККС қандай аниқланади?
- * А) $С_{ккс} \text{ қ Сай} * 20\% \setminus 100\%$ В) $С_{ккс} \text{ қ Сай} / 20\% * 100\%$
 С) $С_{ккс} \text{ қ Сай} * 100\% / 100\%$ Д) $С_{ккс} \text{ қ Сай} * 100\% / 20\%$
 Е) Тугри жавоб йук
61. Товарлар (иш хизматлар) ККС нинг ўз ичига олган нархлар ва тарифлар бўйича сотилганда қайси формула билан аниқланади?
- *А) $С_{ккс} \text{ қ } T_9 * C / (C + 100)$ В) $С_{ккс} \text{ қ } T_k + C / (C + 100)$
 С) $С_{ккс} \text{ қ } T_k / C * (C + 100)$ Д) $С_{ккс} \text{ қ } T_k + C * (C / 100)$
 Е) $С_{ккс} \text{ қ } T_9 * C / (C * 100)$
62. Корхоналар томонидан туланадиган солиқлар қайси манбалар асосида текширилади?
- А) Бош дафтари ва бошлангич ҳужжатлар асосида
 * В) Бошлангич ҳужжатлар , бош дафтар бухгалтерия баланси ва молиявий ҳисобот
 С) Бухгалтерия баланси бош дафтар ва молиявий ҳисобот
 Д) Молиявий ҳисобот ва бошлангич ҳужжатлар
 Е) Ҳамма жавоблар тугри
63. Бартер обороти ККС га тортиладими?
- А) Тортилади В) Тортилмайди С) Қисман тортилади
 Д) Қелишилган ҳолда тортилади Е) Ҳамма жавоблар тугри
64. ККС бўйича бунақ(аванс)туловлари муддати қайси жавобда тугри курсатилган?
- А) Ой якуни бўйича қелгуси ойнинг 15 санасига В) Ойда 3 марта
 С) Хар ойнинг 20 санасига *Д) Аванс тулови бекор қилинган
 Е) Барча жавоблар нотугри

65. Акциз бу :
- А) Дивидент олишга рухсат берувчи коғоз
 - В) Сотилган маҳсулот ёки курсатилган хизмат учун туланадиган солиқ
 - С) Кенг истемолчи учун муҳим бўлмаган эҳтиёжларни қондириш учун товар ва хизматлардан ундириладиган солиқ
 - Д) Спиртли ва тамаки маҳсулотларига махсус марка
 - Е) Тугри жавоб йук
66. Акциз солиги ставкасини ким белгилайди?
- А) Ўзбекистон Президенти
 - В) Олий мажлис
 - *С) Вазирлар маҳкамаси
 - Д) Давлат солиқ қўмитаси
 - Е) Маҳаллий ҳокимликлар
67. Акциз солиги қандай товарларга белгиланган?
- А) Асосий ишлаб чиқариш воситаларига
 - В) Барча товар хизматларига
 - *С) Кенг истемол учун муҳим бўлмаган товар ва хизматларга
 - Д) Кенг истемол ва товар ва хизматларга
 - Е) Барча жавоблар тугри
68. Акциз солигини бюджетга қимлар тулайди?
- А) Бевосита товар ишлаб чиқарувчилар
 - В) Бевосита иш ва хизмат курсатувчилар
 - *С) Бевосита товар ва хизматларни сотиб олувчи корхоналар
 - Д) А ва В жавоблар тугри
 - Е) Барча жавоблар тугри
69. Қуйидаги қайси товарларни акциз солиги олинади?
- А) Ароқ ва Ликер маҳсулотлари
 - *В) Усимлик мойидан
 - С) Тамаки маҳсулотларидан
 - Д) Жавобларнинг барчаси тугри
70. Акциз солиги товарларни экспортга чиқарадиган корхона ва ташкилотлар қайси бири акциз солиги тулашдан озод қилинган?
- А) Барча давлат корхоналари
 - В) Барча савдо ташкулотлари
 - *С) Қизиларимой жамияти
 - Д) Жамоа мулкига асосланган корхоналар
 - Е) Барча жавоблар тугри
71. Акциз солиги суммасининг ҳисоб қитоби учун акцизни ичига оладиган нарх формула бўйича қандай аниқланади?
- *А) $O_k (C * 100) / 100 - A$
 - В) $O_k (C / 100) * 100 - A$
 - С) $O_k (C * 100) / 100 - A$
 - Д) $O_k (C - 100) / 100 - A$
 - Е) $O_k (C * 100) + 100 - A$
72. Ароққа доир акциз солигининг ставкаси (сувсиз этил спиртининг 1 литрида сумда) қанча миқдорда
- А) 2700 сум
 - *В) 2660 сум
 - С) 400 сум
 - Д) 2800 сум
 - Е) 3000 сум
73. Ўзбекистонда ер солигини қимлар тулайди?
- А) Жисмоний шахслар тулайди
 - В) Ҳуқуқий шахслар тулайди
 - *С) ҚХ корхоналари тулайди
 - Д) Саноат корхоналари тулайди
 - Е) Барча жавоблар тугри
74. Ер солиги ставкалари қим томонидан белгиланади?
- А) Ўзбекистон Президенти
 - В) Олий мажлис
 - *С) Вазирлар маҳкамаси
 - Д) Давлат солиқ қўмитаси
 - Е) Маҳаллий ҳокимликлар
75. Ер солиги қайси бюджетига туланади?
- А) Давлат бюджетига
 - В) Маҳаллий бюджетга
 - С) 65% давлат бюджетига 35% маҳаллий бюджетга
 - *Д) 65% маҳаллий бюджетига
 - Е) Тугри жавоб йук
76. Ижарага олинган ерлар учун ер солигини қимлар тулайди?
- А) Ерни ижарага берганлар
 - В) Ерни ижарага олганлар
 - *С) Икки томон ҳам тенг улушлар
 - Д) Ижарага берилган ерлар солиқдан озод қилинган
 - Е) Тугри жавоб йук

77. Адвокатлар бюрolari хайат ва фирмалари ижтимоий сугурта меҳнатга ҳақ тулаш фондига канча миқдорда бадаллар тулайди?

- А) 25% *В) 33% С) 33,3% Д) 35% Е) Барча жавоблар тугри

78. Куйида кайд килинган солиқлардан қайси бири аҳоли томонидан туланади

- А) Сувдан фойдаланганлигичун В) Мол-мулк солиғи *С) Ер солиғи
Д) Даромад солиғи Е) Барча жавоблар тугри

79. Ўзбекистонда кимлар аҳолига солинадиган солиқдан озод килинган?

- А) Совет иттифоқи қаҳрамонлари В) Шухрат ордени билан тақдирланганлар
*С) 10 та ва ундан ортиқ фарзандли шахслар Д) Ўлуг ватан уруши қатнашчилари
Е) Барча жавоблар тугри

80. Аҳоли даромад солиқларини кимлар белгилайди?

- А) Ўзбекистон Президенти В) Олий мажлис *С) Вазирлар Маҳкамаси
Д) Давлат солиқ қумитаси Е) Маҳаллий ҳокимликлар

81. Аҳоли даромад солиқлари қайси бюджетга туланади?

- А) Давлат бюджетига В) Маҳаллий бюджетга С) 65% давлат бюджетига 35% маҳаллий бюджетга
*Д) 65% маҳаллий бюджетига Е) Тугри жавоб йук

82. Аҳоли даромадлари солиқ ставкаси канча?

- *А) 13% В) 21% С) 30% Д) 40%

83. ДСК қачон ташкил топган?

- А) 1991 й В) 1992й С) 1993й *Д) 1994й Е) 1995й

84. Ўзбекистонда солиқ кодекси қачон қабул килинган?

- А) 1994й В) 1995й С) 1996й *Д) 1997й Е) 1998й

85. Ўзбекистонда солиқ декларацияси қачон қучга қиради?

- А) 2002й В) 2003й С) 2004й *Д) 2005 Е) 2006й

86. Солиқ қонунчилигини бузишда қандай жазо белгиланади?

- А) Молиявий жазо Билан В) Маъмурий жазо билан
С) Жиноий жазо Билан *Д) Барча жавоблар тугри
Е) Тугри жавоб йук

87. Ўзбекистонда солиқ муносабатлари қайси орган томонидан бошқарилади?

- А) Ўзбекистон Президенти В) Олий мажлис
С) Вазирлар маҳкамаси Д) Давлат солиқ қумитаси
Е) Молия вазирлиги

88. Солиқ қонунчилигининг ҳуқуқий асослари қайси жавобда тугри акс эттирилган?

- А) Солиқ кодекси, конституция
*В) Конституция, солиқ кодекси, Д С Х тугрисидаги қонун
С) Солиқ кодекси, Д С Х тугрисидаги қонун
Д) Конституция, ДСХ тугрисидаги қонун
Е) Д С Х тугрисидаги қонун

89. Д С Х тугрисидаги қонун қачон қабул килинган?

- А) 1988 йил 28 август *В) 1997 йил 29 август
С) 1997 йил 24 апрель Д) 2000йил13февраль
Е) Хамма жавоблар тугри

90. Жисмоний шахсларнинг даромад солигини туловчиларга кимлар қиради?

- А) Иш ҳақидан даромад солигини туловчилар
*В) Молия йилида солиқ солинадиган даромадга эга бўлган солиқ туловчилар
С) Тадбиркорлик фаолиятдан даромад олувчилар
Д) Мулкнинг жарага берган шахслар
Е) Икки ва ундан ортиқ даромад манбаига эга шахслар

91. Акциз маркалари қачондан амал қилмоқда?

- A) 1995 йил 15 сентябрдан B) 1988 йил 1 январдан
*C) 1986 йил 1 октябрдан D) 1999 йил 1 августдан
E) 1998 йил 1 октябрдан

92. Ягона ер солигини тулаш муддатларини айтинг?

- *A) 15 март, 15 май, 15 июль, 15 декабрь B) 1 июль, 1 сентябрь, 1 декабрь
C) 15 июль, 15 декабрь D) 15 июн, 15 декабрь E) 1 июль, 1 декабрь

93. Солик ва йиғимларни бюджетга утказиш тартиби қайси бандда тугри курсатилган?

- *A) Асосий сумма, жарималар, ҳисоблаб чиқарилган пеня
B) Асосий сумма, ҳисоблаб чиқарилган пеня, жарималар
C) Ҳисоблаб чиқарилган пеня, асосий сумма, жарималар
D) Асосий ва қушимча сумма шаклида
E) Тугри жавоб йук

94. Дивидентлар неча фоизли ставкада соликка тортилади?

- *A) 15 фоиз B) 18 фоиз C) 20 фоиз D) 21 фоиз E) 13 фоиз

95. Асосий булмаган иш жойидан даромад олган резидент- жисмоний шахс доимий истикомат жойидаги солик органига қайси муддатгача декларация топшириши шарт?

- A) Ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 1 февралгача
*B) Ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 1 апрелгача
C) Ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 1 июлгача
D) Ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 15 мартгача
E) Ҳисобот йилидан кейинги йилнинг 15 июнигача

96. Тадбиркорлик фаолияти билан шугилланувчи жисмоний шахслар қайси тартибда соликка тортилади?

- *A) Минимал иш ҳакига нисбатан катий суммаларда
B) Прогрессив соликка тортиш усулида
C) Регрессив соликка тортиш усулида
D) Даромаднинг даражасига қура
E) Тугри жавоб йук

97. Хусусий нотариал идоралари ялпи тушумдан неча фоиз ягона солик туланади?

- A) 30 % B) 50 % C) 35 % *D) 40% E) 13 %

98. Лизинг олинган мол-мулкка неча фоизда мол-мулк солиги ҳисобланади?

- A) 3,5 фоизда B) 3 фоизда C) 4 фоизда *D) Лизинг шартномаси амал қилиш муддатида соликдан имтиёз берилади
E) Лизинг шартномаси амал қилиш муддатида 2 фоиз миқдорида соликка тортилади

99. Экология солигини объекти қайси бандда тугри курсатилган?

- *A) Ишлаб чиқариш чикимлари ва харажатлари B) Бақарилган ишлар
C) Курсатилган хизматлар D) Сотилган товарлар E) Ҳамма жавоблар тугри

100. Ер остидан фойдаланиш учун соликка қимлар туловчи ҳисобланадилар?

- A) Мулкчилик шаклидан катий назар барча турдаги юридик шахслар
*B) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдали қазилма қазиб олишни амалга оширувчи юридик ва жисмоний шахслар
C) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фойдали қазилма қазиб олишни амалга оширувчи жисмоний шахслар
D) Ер қаърини экологик хизматдан урганувчи шахслар
E) Фойдали қазилмаларни қазиб олиш манбаига эга шахслар

101. Қимлар сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солик туловчилар ҳисобланадилар?

- A) Барча мулкчилик шаклидаги юридик шахслар
B) Тадбиркорлик фаолияти билан шугилланувчи жисмоний шахслар
C) Кишлоқ ҳужалик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи қорхона ва ташкилотлар
*D) Ўз фаолиятида сувдан фойдаланувчи юридик шахслар, шунингдек тадбиркорлик фаолияти билан шугилланувчи жисмоний шахслар
E) Сув учун бюджетга ҳақ утказган юридик шахслардан сув олган истемолчилар

102. Соликлар ва йиғимлар суммаларини қайтариш қандай муддатда амалга оширилади?

*А) Солик туловчига унинг ёзма аризасига асосан уттиз кун ичида кайтариб берилади ёки келгуси туловга утказилади.

В) Солик туловчининг ёзма аризасига кура 15 кун ичида мажбурий тарзда кайтариб берилади

С) Ўзбекистон Республикаси фукаролик кодексига асосан 3 йил муддат ичида кайтарилади

Д) Солик туловчининг ёзма аризасига кура хисобот йилидан кейинги йилнинг апрелигача кайтариб берилади

Е) Хамма жавоб нотугри

103. Солик муносабатларидаги низоларни караб чиқиш қайси орган томонидан амалга оширилади?

А) Факат тегишли юкори турувчи органлари

В) Факат сув органлар

*С) Тегишли юкори турувчи органлар ёки суд томонидан

Д) Хужалик судлари томонидан

Е) Прокуратура органлари томонидан

104. Соликларнинг зарурлиги нимадан иборат?

*А) Соликлар энг аввало давлатнинг ижтимоий вазифаларини молиявий маблағлар билан таъминлашнинг зарурлигидан келиб чиқади

В) Соликларнинг вазифаларидан

С) Солик тизими ва унинг механизмидан

Д) Солик сиёсати унинг зарурлиги ва вазифалари

Е) Хамма жавоблар тугри

105. Ўзбекистон Республикасида солик сиёсатини олиб боровчи органлар:

А) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси

В) Ўзбекистон Республикаси бош прокуратураси ва давлат солик кумитаси

С) Молия Вазирлиги, давлат солик кумитаси ва марказий банк

*Д) Молия Вазирлиги ва Давлат кумитаси

Е) Ўзбекистон Республикаси Президенти девони

106. Солик стратегияси нима?

А) Солик сиёсати ва унинг зарурлиги

*В) Ўзок йиллар (5-15) мулжалланган солик муносабатларидаги асосий йуналишлар, чора тадбирлар мажмуаси

С) Республика аҳамиятига молик вазифаларни амалга ошириш учун уларни зарурий молиявий ресурслар билан таъминлаш

Д) Аҳоли турмуш даражасини зарурий ҳолатда сақлаб туриш

Е) Хамма жавоблар нотугри

107. Кимлар солик туловчилар ҳисобланади?

*А) Зиммасига соликлар, йигимлар ва божлар тулаш мажбурияти юклатилган ҳуқуқий ва жисмоний шахслар

В) Солик солиш билан боглик булган, соликларни ташкил этишда бевосита иштирок этувчи элементлар

С) Ўзбекистон Республикаси Фукаролари ва чет эл фукаролари

Д) Чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар

Е) Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ҳуқуқий шахслар

108. Иктисодий моҳиятига кура соликлар қандай гуруҳларга булинади?

А) Тугри (бевосита) соликлар

В) Эгри (бевосита) соликлар

*С) Тугри(бевосита) эгри (бевосита) соликлар

Д) Бевосита даромадга ёки мулкка йуналтирилган соликлар

Е) Хамма жавоб нотугри

Фойдаланиладиган асосий дарсликлар ва ўқув қўлланмалар рўйхати.

Раҳбарий адабиётлар:

1. 1. Каримов И.А. Ўзбекистон: миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура: Т-1.–Т.: Ўзбекистон 1996 й.
2. Каримов И.А. Биздан озод ва обод Ватан қолсин: Т-2.–Т.: Ўзбекистон, 1996 й.
3. Каримов И.А. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир: Т-3.–Т.: Ўзбекистон, 1996 й.
4. Каримов И.А. Бунёдкорлик йўлидан: Т-4.–Т.: Ўзбекистон, 1996 й.
5. Каримов И.А. Янгича фикрлаш ва ишлаш давр талаби: Т-5.–Т.: Ўзбекистон, 1997й.
6. Каримов И.А. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлида:Т-6.–Т.:Ўзбекистон,1998 й.
7. Каримов И.А. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қураимиз: Т-7.–Т.: Ўзбекистон,1999 й.
8. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт-пировард мақсадимиз: Т-8.–Т.: Ўзбекистон, 2000 й.
9. Каримов И.А. Ватан равнақи учун ҳар биримиз масъулмиз: Т-9.–Т.: Ўзбекистон, 2001й.
10. Каримов И.А. Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак.Т.10-Т.: “ Ўзбекистон”, 2002 й.
11. Каримов И.А. Биз танлаган йўл-демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. Т.11-Т.: “ Ўзбекистон”, 2003 й.
12. Каримов И.А. Тинчлик ва хавфсизлигимиз ўз куч-қудратимизга, ҳамжиҳатлигимиз ва қатъий иродамизга боғлиқ. Т.12-Т.: “ Ўзбекистон”, 2004
13. Каримов И.А. «Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар, деб ҳисоблашар эди». Т., “Ўзбекистон” НМИУ
14. Каримов И.А. Ўзбек халқи ҳеч қачон, ҳеч кимга қарам бўлмайди. Т.13-Т: « Ўзбекистон”, 2005 й.
15. Каримов И.А. “Инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда манфаатлари энг олий кадрият» Т.: «Ўзбекистон», 2005 й.
16. Каримов И.А. Жамиятимизни эркинлаштириш, ислохотларни чуқурлаштириш, маънавиятимизни юксалтириш ва халқимизнинг ҳаёт даражасини ошириш – барча ишларимизнинг мезони ва мақсадидир. Т.15. –Т.: Ўзбекистон, 2007 й.
17. Каримов И.А. Мамлакатни модернизация қилиш ва иқтисодиётимизни барқарор ривожлантириш йўлида. Т.16. –Т.: Ўзбекистон, 2008 й.
18. Каримов И.А. Юксак маънавият енгилмас куч. Т.: Ўзбекистон. 2008 й.
- 2.1 19. Каримов И.А. Жаҳон молиявий – иқтисодий инкирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари. Тошкент. 2009 й.
- 2.1 20. Каримов И.А. Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш. Тошкент. Ўзбекистон. 2009
- 2.1 21. Каримов И.А. Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш - устувор мақсадимиздир. Тошкент. Ўзбекистон. 2010 й. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маъруза).
- 2.1 22. Каримов И.А. Асосий вазифамиз – Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир (2009 йилнинг асосий яқунлари ва 2010 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маъруза).
- 2.1 23. Каримов И.А. Ўзбекистон Конституцияси – биз учун демократик тараққиёт йўлида ва фуқаролик жамиятини барпо этишда мустаҳкам пойдевордир: Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 17 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маъруза. –Т.: “Ўзбекистон”, 2009 й.

2.1 24. Каримов И.А. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маъруза) Т. Ўзбекистон, 2010 й.

25. Каримов И.А. Барча режа ва дастурларимиз Ватанимиз тараққиётини юксалтириш, халқимиз фаровонлигини оширишга хизмат қилади. (2010 йилнинг асосий яқунлари ва 2011 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маъруза). 2011 йил 22 январь. Халқ сўзи.16-сон.

26. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. «Ўзбекистон», 2011 й.

27. Каримов И.А. “Бизнинг йўлимиз – демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва модернизация жараёнларини изчил давом эттириш йўлидир”, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 19 йиллиги муносабати билан сўзлаган маърузаси. “Хақ сўзи” газетаси, 2011 йил 8 декабрь.

28. 2012 йил ватанимиз тараққиётини янги босқичга қўтарадиган йил бўлади”. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2011 йилнинг асосий яқунлари ва 2012 йилда Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси. Манба: www.yurida.uz.

Асосий дарсликлар ва ўқув қўлланмалар

1. Дмитриенко Т.М., Чаадаев С.Г. Судебная (правовая) бухгалтерия. Учебник. - М.: Проспект, 1998.- 288 с.
2. Ли А.Ўзбекистон Республикасининг молия ҳуқуқи. Дарслик. / Масъул муҳаррир: М.Х.Рустамбоев. - Т.: ТДЮИ, 2004. - 398 б.
3. Налоговые системы зарубежных стран: Учебник // Под ред. В.Г.Князева, Д.Г. Черника. - М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1997.- 264 с.
4. Налоговое право: Учебник // Под ред. С.Г.Пепеляева.- М.: Юристъ, 2003.- 591 с.
5. Правовые основы бухгалтерского учета и аудиторской деятельности: Учебник / Отв.ред. С.Г.Чаадаев.-М.: Юристъ, 1999.- 398 с.
6. Финансовое право: Учебник // Отв. ред. Е.Ю.Грачева, Г.П.Толстомятенко.-М.: Проспект, 2003.-536с.
7. Хван Л.Б. Солиқ ҳуқуқи. Дарслик. - Т.: Консаудитинформ, 2001. – 432 б.
8. Арутюнян Г.В. Правовое регулирование таможенных платежей: Учебное пособие.-М.: Юриспруденция, 2000.- 112 с.
9. Дернаберг Р.Л. Международное налогообложение: Краткий курс.-М.: Юнити, 1997. -375 с.
10. Кучеров И.И. Налоговое право зарубежных стран: Курс лекций.-М.: АО "Центр ЮрИнфоР", 2003.- 374 с.
11. Налоги и налоговое право: Учебное пособие // Под ред. Брызгалина А.В. - М.: Аналитика-Пресс, 1998. – 608 с.
12. Налоги и налоговое право: Практикум // Под ред. Брызгалина А.В. - М.: Аналитика-Пресс, 1998. – 88 с.
13. Налоговый контроль: налоговые проверки и производство по фактам налоговых правонарушений: Учебное пособие // Под ред.Ю.Ф.Кваши. - М.: Юристъ, 2001.- 540 с.
14. Пушкарёва В.М. История финансовой мысли и политики налогов: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 1996. – 186 с.
15. Стрельников В.В. Правовой режим пени в налоговом праве: учебное пособие. - М.: Статут, 2004. – 155 с.
16. Солиқлар ва солиққа тортиш. Ўқув қўлланма. А.Жўраев. - Т.: ТДЮИ, 2009.- 184 б.
17. Ўзбекистон Республикасининг Солиқ Кодекси. Н-2008. –272 б.

Қўшимча адабиётлар

1. Бакаева О.Ю. Таможенные фискальные доходы: правовое регулирование.-М.: Статут, 2005. – 187 с.
2. O`zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. -Т.: O`zbekiston, 2008. - 40 б.
3. Конституция Республика Узбекистан. -Т.: Узбекистан, 2008. - 40 б
4. Ўзбекистон Республикаси Конституциясига шархлар. -Т.: “Ўзбекистон”, 2008. -496 б.
5. Верховенство закона в сфере публично-правовых отношений. Смежные юридические профессии.-Ташкент: изд-во ТашГЮИ, 2005. – 339 с.
6. Виды налоговых правонарушений: теория и практика применения // Под ред. Винницкий Д.В. Российское налоговое право: проблемы теории и практики.-СПб.: Издательство "Юридический центр Пресс", 2003.- 397 с.
7. Кашин В.А. Налоговые соглашения России. Международное налоговое планирование для предприятия.-М.: Финансы. ЮНИТИ, 1998. - 383 с.
8. Ли.А.А. Правовое обеспечение налоговой политики и вопросы повышения его эффективности на современном этапе. // Материалы международного круглого стола 18 апреля 2005 года. «Проблемы совершенствования налогового законодательства в РУ» Т., 2005. - 5-10 с.
9. Ли А.А, Правовое значение элементов закона о налоге и вопросы их закрепления в Налоговом кодексе.// Материалы республиканской конференции. Т., 2005.-53-59 с.
10. Ли В. Проблемы унификации системы льгот по налогу на прибыль (доход). // Ж. Бозор, пул ва кредит. – 2004. –№ 4. – С. 26-32.
11. Налоговое консультирование в Узбекистане: проблемы становления и перспективы развития.-Ташкент, 2003. - 200 с.
12. Правовые позиции Конституционного Суда Российской Федерации: Учебное пособие.- М.: ФБК-ПРЕСС, 1998.- 592 с.
13. Пепеляев С.Г. Налоги: реформы и практика. -М.: Статут, 2005. – 287 с.
14. Проблемы совершенствования налогового законодательства в Республике Узбекистан.- Ташкент: изд-во ТашГЮИ, 2005. – 208 с.
15. Солиқ сиесатини янада такомиллаштириш – принципиал муҳим устувор вазифа. 27-28 мая 2005г. / Республика илмий-амалий конференция материаллари.– Ташкент, 2005. – 288 б.
16. Толстопятенко Г.П. Европейское налоговое право.-М.: НОРМА, 2001.- 336 с.
17. Хожиев Э. Молиявий санкциялар. // Ж. Қонун ҳимоясида. – 2001. – №9. – Б. 28-34.
18. Хожиев Э. Ўзбекистон Республикасида солиқ назорати. // Ж. Давлат ва ҳуқуқ. – 2003. - № 2 (14). – Б.27-29
19. Хожиев Э, Хожиев Т. Солиқ қонун ҳужжатларини бузишнинг олдини олиш. // Ж. Давлат ва ҳуқуқ. – 2004. – № 6. – Б. 33-35.
20. Хожиев Э. Солиқ ҳақида нимани биласиз? // Илмий-оммабоп рисола. – Т.: ТДЮИ, 2006. – 130 б.
21. Информация из интернета: www.uzlaw.net, <http://www.gov.uz>, <http://www.soliq.org/>, <http://www.mf.uz/>, www.pgplaw.ru, www.fbk.ru, www.nalog.ru, www.cnfp.ru, www.gov.uz

МУНДАРИЖА

1. Кириш.....	3-4
2. Фаннинг ҳажми ва мазмуни.....	4-6
3. Семинар машғулотлари мавзулари, режалари ва тавсиялар.....	7-8
4. Мустақил иш мавзулари ва уларга ажратилган соатлар.....	8-9
5. Фанни ўқитиш жараёнини ташкил этиш ва ўтказиш бўйича тавсиялар.....	9
6. Таквим (календар) режа.....	10
7. Дидактик воситалар ва боҳолаш мезонлари.....	11
8. Глоссарий.....	12-17
9. Назорат саволлари.....	18-20
10. Тест саволлари.....	21-30
11. Фойдаланилган адабиётлар рўйхати.....	31-39
